

Το πραξικόπημα Κορνίλοφ

[του Paul Le Blanc](#)

μετάφραση: Βασίλης Μορέλλας

Εκατό χρόνια πριν, τι ήταν αυτό που διέρρηξε τη συμμαχία μεταξύ του Στρατηγού Λαβρ Κορνίλοφ και του Αλεξάντρ Κερένσκι;

(στη φωτο: Διαδήλωση εργατών από το εργοστάσιο Πουτίλοφ στο Πέτρογκραντ (σημερινή Αγία Πετρούπολη), Ρωσία, κατά τη διάρκεια της Φεβρουαριανής Επανάστασης. Wikimedia)

Μια φορά κι έναν καιρό, ο Στρατηγός Λαβρ Κορνίλοφ και ο Αλεξάντρ Κερένσκι μετρούσαν για ήρωες της Ρωσίας. Συντηρητικοί ιστορικοί περιγράφουν τον Κορνίλοφ σαν έντιμο πατριώτη και επαγγελματία στρατιώτη, ενώ φιλελεύθεροι ιστορικοί μάς μιλούν για τον ευφραδή, ιδεαλιστή δικηγόρο Κερένσκι, που ήθελε να μεταμορφώσει τη Ρωσία σε μια παλλόμενη από ζωή αβασίλευτη δημοκρατία. Μετά την παραίτηση του Τσάρου Νικόλαου Β' από το θρόνο, οι δυο τους ένωσαν τις δυνάμεις τους -ο Κερένσκι ως επικεφαλής της Προσωρινής Κυβέρνησης, ο Κορνίλοφ ως αρχιστράτηγος. Αμφότεροι ήθελαν να καθοδηγήσουν το έθνος τους σε ένα καλύτερο μέλλον.

Όπως έχουν καταγράψει ιστορικοί όλων των αποχρώσεων, η σχέση των δυο ηρώων διερράγη τον Αύγουστο του 1917, στήνοντας το σκηνικό για την Μπολσεβίκικη Επανάσταση. Ωστόσο, οι ιστορικοί διαφωνούν για το τι ακριβώς επέφερε αυτή τη διάσπαση.

Σύμφωνα με κάποιες αναφορές, ο Κορνίλοφ σχεδίαζε πραξικόπημα, που ο Κερένσκι ματαίωσε κινητοποιώντας σοσιαλιστικές και εργατικές ομάδες. Οι ασυνείδητοι Μπολσεβίκοι, ισχυρίζονται, εκμεταλλεύτηκαν τη σύγχυση και κατέλαβαν την εξουσία. Άλλοι λένε ότι ο Κερένσκι επινόησε το πραξικόπημα ώστε να

απομακρύνει τον Κορνίλοφ, στρώνοντας απερίσκεπτα το δρόμο για την πραγματική κατάληψη [της εξουσίας] από τους Μπολσεβίκους. Αυτή η ερμηνεία επιβάλλει το ερώτημα: γιατί ο Κερένσκι να στραφεί κατά του δικού του επικεφαλής στρατιωτικού διοικητή και να υπονομεύσει την ίδια του την εξουσία;

Η απάντηση έγκειται στο ότι ο Κορνίλοφ σχεδίαζε **δύο** πραξικοπήματα το 1917: ένα μαζί με τον Κερένσκι κατά των Μπολσεβίκων κι άλλο ένα κατά της ίδιας της Προσωρινής Κυβέρνησης. Η τελική του αποτυχία μας υπενθυμίζει ότι η ιστορία, στην κλίμακα της Ρώσικης Επανάστασης, δεν φτιάχνεται από ήρωες αλλά από κοινωνικές δυνάμεις, που δημιουργούν το πλαίσιο εντός του οποίου δρουν τα άτομα.

Από τον Ξεσηκωμό στην Καταστολή

Οι περισσότεροι αναγνώστες μπορούν ήδη να αναλογιστούν τις συνθήκες που παρήγαγαν τη Ρώσικη Επανάσταση. Από τα τέλη του δέκατου ένατου αιώνα, η άκαμπτη ημιφεουδαρχική μοναρχία της χώρας αναμιγνυόταν με τον σύγχρονο, βιομηχανικό καπιταλισμό. Αυτοί οι παράξενοι ομόκλινοι δημιουργούσαν απίστευτες εντάσεις μεταξύ της εργαζόμενης πλειοψηφίας -κυρίως αγρότες, αλλά με μια δυναμική και αυξανόμενη μειοψηφία βιομηχανικών εργατών- και της ελίτ -των κληρονομικών αριστοκρατών και των βιομηχάνων καπιταλιστών. Ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος εκτίναξε αυτήν την αστάθεια σε εκρηκτικό βαθμό.

Τον Φλεβάρη, οι εργάτες, απαντώντας στις επαναστατικές εκκλήσεις ποικίλων σοσιαλιστικών ομάδων, ανέβασαν στη σκηνή μια μαζική εξέγερση απαιτώντας ειρήνη και ψωμί. Ακόμη βαθύτερα, καλούσαν για πλήρη αναδιανομή της γης, τέλος στην αυταρχική διακυβέρνηση, ίσα δικαιώματα και καλύτερες βιοτικές συνθήκες.

Τα δημοκρατικά συμβούλια εργατών και στρατιωτών που οργανώθηκαν μετά τον ξεσηκωμό, αντικαθρέφτιζαν αυτές τις

αξίες. Αυτά τα σοβιέτ δεν συντόνισαν μόνο την επανάσταση, μα παρέμειναν στη θέση τους για να επιβλέπουν την πολιτική και κοινωνική μετάβαση που είχε απαιτήσει ο ξεσηκωμός.

Εν τω μεταξύ, πιο “πραγματιστές” παράγοντες -φιλελεύθεροι, συντηρητικοί και μετριοπαθείς σοσιαλιστές πολιτικοί- είχαν σχηματίσει μια Προσωρινή Κυβέρνηση. Οι ηγέτες της εγκωμιάζαν τους εργάτες, τους αγρότες και τους φαντάρους, επαινούσαν τα σοβιέτ και ανέπτυσαν κάθε είδος δημοκρατικής και λαϊκίστικης ρητορικής που υποσχόταν ειρήνη, ψωμί και γη. Μόνο που η ειρήνη μπορούσε να έρθει μόνο εν τιμή, το ψωμί θα έπρεπε να περιμένει μέχρι να τέλειωνε η κρίση και η αναδιανομή της γης θα έπρεπε να σεβαστεί, ωστόσο, τα δικαιώματα των γαιοκτημόνων.

Τα σοβιέτ αρχικά έτειναν να συμπορεύονται με αυτήν την φαινομενικά καλοπροαίρετη κυβέρνηση, μολατάυτα έβαζαν περιορισμούς, σχεδιασμένους να την καθοδηγούν προς τους αυθεντικούς επαναστατικούς στόχους. Ο Κερένσκι, με τα σοσιαλιστικά του διαπιστευτήρια, προώθησε τον εαυτό του σαν γέφυρα ανάμεσα στα σοβιέτ και την Προσωρινή Κυβέρνηση, αναλαμβάνοντας τελικά την προεδρία.

Αν και πολλοί πίστευαν ότι ο Κερένσκι προοριζόταν να χτίσει μια δημοκρατική Ρωσία, όσοι τον ήξεραν καλά είχαν αμφιβολίες. “Στον Κερένσκι όλα είναι παράλογα, αντιφατικά, μεταβλητά, συχνά ιδιότροπα, φαντασιακά ή προσποιητά”, έγραφε ο Σοσιαλιστής Επαναστάτης ηγέτης Βίκτορ Τσερνόφ, που υπηρετούσε ως υπουργός γεωργίας. “Ο Κερένσκι”, συνέχιζε, “κατατρυχόταν από την ανάγκη να πιστεύει στον εαυτό του και αυτήν την πίστη κέρδιζε ή έχανε διαρκώς.”

Ο Κερένσκι, ενώ ισχυριζόταν ακόμη ότι εκπροσωπούσε τα σοβιετικά συμφέροντα εντός της Προσωρινής Κυβέρνησης, άρχιζε να τάσσεται με τους άλλους καθεστωτικούς πολιτικούς εναντίον των συμβουλίων, τα οποία η κυβέρνησή του υπονόμευε.

Μετριοπαθείς σοσιαλιστές, περιλαμβάνοντας πολλούς Μενσεβίκους και Εσέρους, επέμεναν ότι τα σοβιέτ θα έπρεπε να στηρίζουν την

Προσωρινή Κυβέρνηση ώστε να βοηθούν να εγκαθιδρυθεί μια καπιταλιστική δημοκρατία. Αυτήν την έβλεπαν ως μακροχρόνιο αλλά αναγκαίο πρελούδιο μέχρι την τελική σοσιαλιστική μετάβαση. Σε αντίθεση, οι πιο ριζοσπαστικοί Μπολσεβίκοι, με ηγεσία τον Λένιν, επέμεναν ότι τα αιτήματα των εξεγερμένων μαζών θα μπορούσαν να διασφαλιστούν μέσα από μια δεύτερη επανάσταση που θα παραγκώνιζε την Προσωρινή Κυβέρνηση και θα έδινε “όλη την εξουσία στα σοβιέτ”. Αυτή, παράλληλα με την εξάπλωση της επανάστασης σε άλλες χώρες, θα ξεκινούσε τον σοσιαλιστικό μετασχηματισμό.

Όλο και πιο πολλοί απογοητευμένοι και εκνευρισμένοι εργάτες εντάσσονταν στους Μπολσεβίκους -ακόμη και οι αριστερές πτέρυγες των Εσέρων και των Μενσεβίκων έβρισκαν πειστικά τα Μπολσεβίκικα επιχειρήματα. Ο Λέον Τρότσκι, ένας λαμπρός ηγέτης της επαναστατικής έξαρσης του 1905, αποτέλεσε την πιο διάσημη στρατολογία των Μπολσεβίκων.

Τον Ιούλη, ένα κρεσέντο εργατικής οργής κλιμακώθηκε σε επαναστατική διαδήλωση. Αγωνιστές του Πέτρογκραντ ξεκίνησαν μια εξέγερση, χωρίς να βρίσκονται υπό την καθοδήγηση κάποιου κόμματος αλλά στηρίζοντας τους Μπολσεβίκους. Η βία που ακολούθησε έδωσε στην κυβέρνηση πρόσχημα για καταστολή. Όπως θυμόταν ο Αριστερός Εσέρος Ισαάκ Στάινμπεργκ, “σμήνη αξιωματικών, φοιτητών, Κοζάκων έβγαιναν στους δρόμους, έψαχναν τους διαβάτες για όπλα και για πειστήρια ‘Μπολσεβικισμού’ και διέπρατταν φρικαλεότητες.” Η Προσωρινή Κυβέρνηση έβγαλε το Μπολσεβίκικο κόμμα εκτός νόμου, επέδραμε και κατέστρεψε τα κεντρικά γραφεία του και συνέλαβε ή εκδίωξε τους ηγέτες και τους πιο γνωστούς μαχητές του.

Κορνίλοφ και Κερένσκι

Μετά τις ημέρες του Ιούλη, ο Κερένσκι είχε διορίσει τον Κορνίλοφ αρχιστράτηγο του ρωσικού στρατού. Κι οι δυο τους έλπιζαν να αποκρούσουν την πίεση από τους “παράλογους”

εργάτες, που έστηναν εργοστασιακές επιτροπές για να πάρουν τον έλεγχο των εργατικών χώρων και οργάνωναν δικές τους “ερυθροφρουρίτικες” παραστρατιωτικές ομάδες για να διατηρήσουν τη δημόσια τάξη και να προστατεύσουν την επανάσταση από την αντιδραστική βία. Ο Κερένσκι έβρισκε τον τέτοιο ριζοσπαστισμό ενοχλητικό, αλλά δεξιοί σαν τον Στρατηγό Κορνίλοφ δυσαρεστούνταν το ίδιο από μετριοπαθείς σαν τον Κερένσκι. Οι παραδοσιακοί πολιτικοί -φιλελεύθεροι και συντηρητικοί ομοίως- άρχισαν να βλέπουν την στρατιωτική δικτατορία σαν τον μόνο τρόπο να σταθεροποιηθεί το έθνος.

Στα απομνημονεύματά του, ο Κερένσκι αναφέρει την εξής επιστολή από τον Κορνίλοφ, η οποία παρουσιάζει την περιφρόνηση του Κορνίλοφ για όλους τους σοσιαλιστές, ακόμη και τους μετριοπαθείς:

“Αισθάνομαι βέβαιος... ότι τα ασπόνδυλα ανθρωπάκια που απαρτίζουν την Προσωρινή Κυβέρνηση θα σαρωθούν. Αν μείνουν στην εξουσία από κάποιο θαύμα, οι ηγέτες των Μπολσεβίκων και των Σοβιέτ θα μείνουν ατιμώρητοι με τη συνενοχή ανδρών όπως ο Τσερνόφ. Είναι καιρός να βάλουμε τέλος σε όλα αυτά. Είναι καιρός να κρεμάσουμε τους Γερμανούς κατασκόπους των οποίων ηγείται ο Λένιν, να διαλύσουμε το Σοβιέτ και να το διαλύσουμε έτσι που να μην ξαναμαζευτεί ποτέ και πουθενά!”

Ο Κερένσκι αποκαλύπτει ότι “συμφώνησε σε αυτά αλλά δεν πήρε μέρος στην επεξεργασία των λεπτομερειών.” Πίστευε ότι ο Κορνίλοφ θα του επέτρεπε να παραμείνει επικεφαλής της κυβέρνησης, αλλά ένας απεσταλμένος του στρατηγού αποκάλυψε στους συντηρητικούς και φιλελεύθερους ηγέτες της Δούμας ότι “όλα ήταν έτοιμα στο Επιτελείο και το μέτωπο για την απομάκρυνση του Κερένσκι”.

Ή έτσι ισχυρίστηκε ο Κερένσκι. Οι ιστορικοί διαφωνούν για το αν ο Κορνίλοφ συνωμοτούσε για να αντικαταστήσει τον Κερένσκι με μια στρατιωτική δικτατορία ή όχι. Οι αποδείξεις φανερώνουν μια κωμωδία σφαλμάτων, κακών επικοινωνιών και παρεξηγήσεων. Μολαταύτα, οι περισσότεροι συμφωνούν ότι και οι δυο άνδρες

σχεδίαζαν να εξαλείψουν τους Μπολσεβίκους και να συντρίψουν τα σοβιέτ.

Τα πραξικοπήματα ηττώνται

Σχεδόν την τελευταία στιγμή, ο Κερένσκι συμπέρανε ότι κινδύνευε κι ο ίδιος. Άλλωστε, με τα σοβιέτ εκτοπισμένα, γιατί ο στρατηγός να έμπαινε στον κόπο να κάνει διακρίσεις υπέρ του μετριοπαθούς αριστερού προέδρου; Καθώς ο Κορνίλοφ άρχιζε να κινεί τα στρατεύματά του προς το Πέτρογκραντ για να “σωσει τη Ρωσία”, ο πρόεδρος προσπάθησε να απολύσει τον στρατηγό και έκανε έκκληση στις εργατικές οργανώσεις -περιλαμβάνοντας τους Μπολσεβίκους, στους οποίους έδωσε πλήρη νομική διαπίστευση- να συσπειρωθούν για την άμυνα της επανάστασης. Ο Κερένσκι έγραψε αργότερα:

“Τα πρώτα νέα για την προσέγγιση των στρατευμάτων του στρατηγού Κορνίλοφ είχαν για το λαό του Πέτρογκραντ την ίδια επίδραση που έχει ένα αναμμένο σπέρτο σε ένα βαρέλι πυρίτιδα. Στρατιώτες, ναύτες και εργάτες καταλήφθηκαν έξαφνα από έναν παροξυσμό παρανοϊκής καχυποψίας. Αρέσκονταν να βλέπουν παντού την αντεπανάσταση. Πανικόβλητοι ότι μπορούσαν να χάσουν τα δικαιώματα που μόλις είχαν κατακτήσει, εκτόνωναν την οργή τους εναντίον όλων των στρατηγών, των γαιοκτημόνων, των τραπεζιτών και άλλων ‘αστικών’ ομάδων.”

Η “παρανοϊκή καχυποψία” που ο Κερένσκι αποδίδει στις εξεγερμένες μάζες ήταν, στην πράξη, η αναγνώριση εκ μέρους τους της δυσοίωνης πραγματικότητας που αντιμετώπιζαν. “Η είδηση της ανταρσίας Κορνίλοφ ηλέκτρισε το έθνος και ιδιαίτερα την αριστερά”, θυμόταν ο επιφανής Μενσεβίκος Ραφαήλ Αμπράμοβιτς. “Τα Σοβιέτ και οι διασυνδεμένες τους οργανώσεις, οι σιδηροδρομικοί και κάποια τμήματα του στρατού, ανακήρυξαν την ετοιμότητά τους να αντισταθούν στον Κορνίλοφ, ακόμη και με βία αν χρειαζόταν.”

Οι εργοστασιακές επιτροπές διακήρυξαν, “οι στρατιωτικοί συνωμότες, με επικεφαλής τον προδότη Στρατηγό Κορνίλοφ, στηριγμένοι στην τυφλότητα και την έλλειψη πολιτικής συνείδησης μερικών ταξιαρχιών, κινούνται προς την καρδιά της επανάστασης – το Πέτρογκραντ.” Μια άλλη έκκληση τόνιζε ότι “έχει σημάνει μια τρομερή ώρα” και παρακινούσε τους εργάτες “να προσέλθουν στην υπεράσπιση της επανάστασης και της ελευθερίας με σφιχτές τις γραμμές τους”, καθώς “η επανάσταση και η χώρα χρειάζονται την δύναμη, τις θυσίες και ίσως τις ζωές σας”. Ο ιστορικός Αλεξάντερ Ραμπίνοβιτς γράφει:

“Κεντρισμένες από τα νέα για την επίθεση Κορνίλοφ, όλες οι πολιτικές οργανώσεις στα αριστερά των Καντέτων [του κόμματος των φιλελεύθερων οπαδών του καπιταλισμού], όλες οι εργατικές οργανώσεις κάθε είδους και οι επιτροπές των στρατιωτών και των ναυτών σε όλα τα επίπεδα, εγέρθηκαν αμέσως για να αντιπαλέψουν τον Κορνίλοφ. Θα ήταν δύσκολο να βρεθεί, στην πρόσφατη ιστορία, πιο ισχυρή, αποτελεσματική επίδειξη εν πολλοίς αυθόρμητης και ενοποιημένης πολιτικής δράσης.”

Όμως, η απάντηση δεν ήταν τελείως αυθόρμητη. Ο Μενσεβίκος αυτόπτης Ν.Ν. Σουχάνοφ σημείωνε ότι οι Μπολσεβίκοι διέθεταν “τη μοναδική οργάνωση που ήταν μεγάλη, με τη συνοχή μιας στοιχειώδους πειθαρχίας και συνδεδεμένη με τα δημοκρατικά κατώτατα στρώματα της πρωτεύουσας.” “Οι μάζες”, εξηγούσε, “στο βαθμό που ήταν οργανωμένες, ήταν οργανωμένες από τους Μπολσεβίκους”.

Αν και το κόμμα του Λένιν είχε σίγουρα κερδίσει οπαδούς από τον Φλεβάρη, οι εξεγερμένοι ταυτίζονταν ακόμη με μια πλειάδα σοσιαλιστικών ρευμάτων. Όπως εξηγούσε ο Αμπράμοβιτς, “η απειλή μιας αντεπαναστατικής ανταρσίας ξεσήκωσε και ένωσε ολόκληρη την αριστερά, περιλαμβάνοντας τους Μπολσεβίκους, που ασκούσαν ακόμη αξιόλογη επιρροή στα Σοβιέτ. Έμοιαζε αδύνατο να απορρίψεις τις προσφορές τους για συνεργασία σε μια τέτοια επικίνδυνη στιγμή.” Αργότερα ο Τρότσκι θα ανακαλούσε ότι “οι

Μπολσεβίκοι πρότειναν στους Μενσεβίκους και τους Σοσιαλεπαναστάτες την πάλη του ενιαίου μετώπου και δημιούργησαν μαζί τους κοινές οργανώσεις πάλης.”

Ο Κερένσκι προσφέρει την δική του οπτική:

“Οι πιο πολλοί Σοσιαλιστές ηγέτες που βρίσκονταν στον συνασπισμό, φοβούμενοι την πιθανότητα μιας αντεπαναστατικής νίκης και των επακόλουθων αντεκδικήσεων, στράφηκαν στους Μπολσεβίκους. Κατά τις πρώτες λίγες ώρες της υστερίας, στις 27 Αυγούστου, τους καλωσόρισαν πίσω με βροντερές επεφημίες και κίνησαν για να ‘σώσουν την επανάσταση’ στο πλάι τους.”

Φυσικά, ο άστατος Κερένσκι πολλές φορές κατηγορήθηκε κι ο ίδιος για υστερία. Ο πρέσβης των ΗΠΑ στη Ρωσία, ο Ντέιβιντ Φράνσις, έριχνε την ευθύνη για το φιάσκο στον Ρώσο πρόεδρο, από τη στιγμή που ο Κερένσκι είχε αποφασίσει “να μην εκτελέσει τους Λένιν και Τρότσκι ως προδότες” τον Ιούλη και “είχε αποτύχει να συμβιβαστεί με τον Στρατηγό Κορνίλοφ και αντίθετα στράφηκε στα Συμβούλια Εργατών και Στρατιωτών Αντιπροσώπων και μοίρασε όπλα και πυρομαχικά στους εργαζόμενους του Πέτρογκραντ” τον Αύγουστο.

Πολλά χρόνια αργότερα ο Κερένσκι προβληματιζόταν: “Πώς θα μπορούσε ο Λένιν να μην το εκμεταλλευτεί αυτό;”

Πράγματι. **“Ακόμη και τώρα** δεν πρέπει να στηρίζουμε την κυβέρνηση Κερένσκι. Αυτό θα ήταν άνευ αρχών”, τόνιζε ο Λένιν. “Θα πολεμήσουμε, ήδη πολεμάμε κατά του Κορνίλοφ, **όπως ακριβώς κάνουν τα στρατεύματα** του Κερένσκι, αλλά δεν στηρίζουμε τον Κερένσκι. **Αντίθετα**, εκθέτουμε την αδυναμία του.” Ο Μπολσεβίκος ηγέτης εξηγούσε: “Τώρα είναι ώρα για **δράση**. ο πόλεμος κατά του Κορνίλοφ πρέπει να διεξαχθεί με επαναστατικό τρόπο, τραβώντας τις μάζες σε αυτόν, ξεσηκώνοντάς τις, πυρπολώνοντας τις (ο Κερένσκι **φοβάται** τις μάζες, **φοβάται** το λαό).” Κινητοποιούμενοι τολμηρά κατά των αντεπαναστατών, οι Μπολσεβίκοι κέρδισαν περισσότερο κύρος στα σοβιέτ και μεγαλύτερη στήριξη στους

εργάτες.

Ο Τρότσκι, που βοήθησε στην διεύθυνση της πρακτικής προσπάθειας, θυμόταν αργότερα:

“Οι Μπολσεβίκοι ήταν στις πρώτες γραμμές· κατεδάφισαν τους φραγκούς που τους χώριζαν από τους Μενσεβίκους εργάτες και ειδικά από τους Σοσιαλεπαναστάτες στρατιώτες και τους συνόδεψαν στην αφύπνισή τους.”

Μπροστά σε μια αποφασιστική εργατική κινητοποίηση και χάρη σε επαναστάτες αγκιτάτορες που έπιαναν επαφές με τους στρατιώτες υπό τις διαταγές του Κορνίλοφ, η δεξιά στρατιωτική επίθεση αποσυντέθηκε προτού μπορέσει να φτάσει στο Πέτρογκραντ. “Οι εκατοντάδες αγκιτάτορες -εργάτες, στρατιώτες, μέλη των Σοβιέτ- που διείσδυναν στο στρατόπεδο του Κορνίλοφ... λίγη αντίσταση συναντούσαν” γράφει ο Αμπράμοβιτς. Τα στρατεύματα του Κορνίλοφ, ένστολοι εργάτες και αγρότες, ανταποκρίθηκαν στους Μπολσεβίκους, Εσέρους και αριστερούς Μενσεβίκους αγκιτάτορες, στρεφόμενα εναντίον των αξιωματικών τους και συσπειρώθηκαν γύρω από τα Σοβιέτ. Το πραξικόπημα κατέρρευσε, αφήνοντας στον Κορνίλοφ μόνη επιλογή την παράδοση στην Προσωρινή Κυβέρνηση.

Σαν απόρροια του αποτυχημένου πραξικοπήματος Κορνίλοφ, οι Μπολσεβίκοι κέρδισαν αποφασιστικές πλειοψηφίες στα σοβιέτ και εξασφάλισαν συντριπτική υπεροχή μέσα στην συνολική εργατική τάξη. Μια πλεινότητα μέσα στο κόμμα των Εσέρων διασπάστηκε προς τα αριστερά, όπως έκανε και μια σημαντική τάση Μενσεβίκων, ευθυγραμμιζόμενες με τους Λένιν και Τρότσκι. Αυτό το ενιαίο μέτωπο έστησε το σκηνικό του επαναστατικού θριάμβου του Οκτώβρη.